

Till Regeringen  
Statsrådet och chefen för Finansdepartementet Bosse Ringholm  
Statsrådet Lars-Erik Lövdén

### **Skrivelse angående Stockholms läns landstings möjligheter att efterleva gällande lagstiftning om budgetbalans**

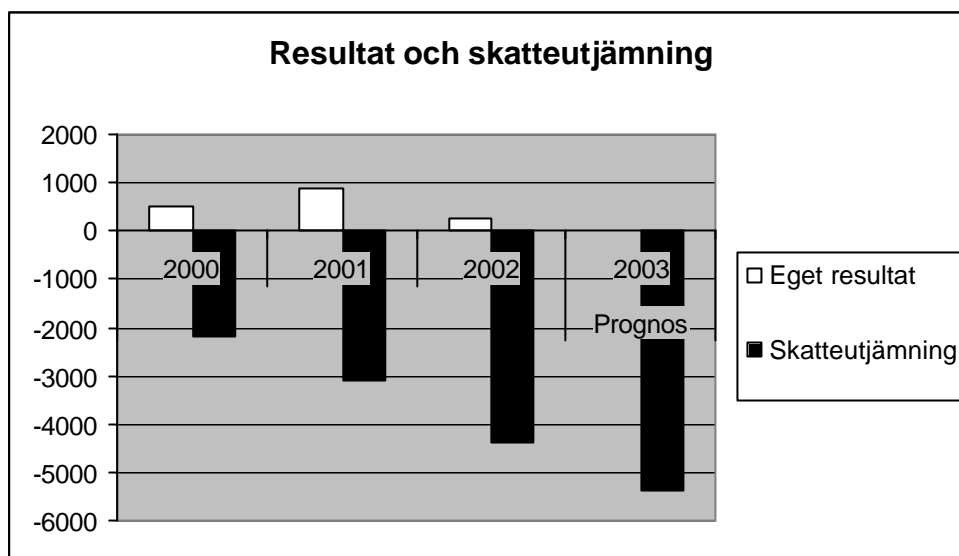
Stockholms läns landstingsfullmäktige har beslutat att en framställan skall riktas till regeringen angående landstingets möjligheter att efterleva kommunallagens krav om budgetbalans (KL 8 kap 4 §).

Med budget i balans avses att budget skall upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Om ett landsting visar underskott för räkenskapsåret skall det redovisade egna kapitalet i balansräkningen återställas senast under det andra året efter det år då underskottet uppkom. Fullmäktige kan besluta om att en sådan reglering ej ska göras. Detta förutsätter att synnerliga skäl åberopas och att beslutade åtgärder är förenliga med god ekonomisk hushållning.

En förutsättning för att lagen om balanskrav ska kunna efterlevas i kommuner och landsting är att grundlagens innebörd om kommunal självstyrelse och beskattningsrätt respekteras. Beskattningsrätten på kommunal- och landstingsnivå har med denna begränsning ansetts så väsentlig att den grundlagsfästs (RF 1 kap 7 §). Kommuner och landsting måste ges reella möjligheter att påverka samt styra över sina intäkter och kostnader. I annat fall påverkas möjligheten att kunna bedriva en ansvarsfull politik avseende ekonomin och verksamheten. I och med det interkommunala skatteutjämningsystemet finns starka skäl att ifrågasätta om så är fallet.

Stockholms läns landsting har under en lång rad år drabbats av skatteutjämnings-systemets effekter. Från 1999 till 2002 ökade de årliga kostnaderna för utjämnings-skatten från 1.466 Mdkr till 4.398 Mdkr. Den sammanlagda kostnaden för landstinget uppgick under denna period till drygt 11,1 Mdkr. Då de ökade kostnaderna för skatteutjämnings-systemet var omöjliga att beräkna eller budgetera på förhand omöjliggjordes en långsiktig ekonomisk planering. Detta fick i sin tur konsekvenser för landstingets möjligheter att upprätthålla en budget i balans.

Värt att notera i detta sammanhang är att landstinget redovisade ett överskott i förhållandet mellan intäkter och utgifter i den egna verksamheten. Underskottet under föregående mandatperiod uppgick till sammanlagt drygt 9,6 Mdkr. Hela underskottet kan med andra ord härledas till kostnaden för skatteutjämnings-systemet.



I enlighet med lagstiftningen har landstinget åberopat synnerliga skäl för att inte ta hänsyn till skatteutjämningen i samband med budgetbeslut under de senaste åren. Detta har varit den enda möjligheten att hantera systemets utveckling. Under innevarande år har landstingets kostnader för skatteutjämningen ökat med cirka 20 procent, till drygt 5,4 Mdkr, i förhållande till förra året. Sedan 1998 har kostnadsökningen för Stockholms läns landsting till skatteutjämningsystemet varit över 400 procent. Kostnaderna för skatteutjämningen utgör i dag vår näst största utgiftspost, efter hälso- och sjukvården. Totalt under innevarande mandatperiod beräknas att över 22 Mdkr ska betalas till systemet.

Vid årsskiftet 2002/03 höjde den nuvarande majoriteten skatten i Stockholms läns landsting med 1:30 kr. Det innebär att Stockholms län i dag har Sveriges högsta landstingskatt. Trots detta är budgetbalans omöjlig att uppnå. Landstingets nuvarande majoritet räknar med ett underskott om drygt 2 Mdkr 2003. Vid årets ingång prognostiserades med ett totalt underskott på över 9 mdkr under innevarande mandatperiod. I ett försök att möta utjämningskattens effekter har det nu fattats beslut om ytterligare en skattehöjning på 0,65 kr och genomgripande nedskärningar i sjukvården under kommande år. Därmed har länsinvånarna drabbats av en orimlig skattechock, tillgången till en god vård hotas och länets tidigare så positiva tillväxtutveckling har brutits. Allt detta på grund av kostnaderna för ett statligt reglerat system vilket landstinget saknar möjlighet att påverka.

Den nuvarande situationen är omöjlig att hantera i det fall landstinget ska leva upp till det lagstiftade balanskravet, hälso- och sjukvårdslagens intentioner samt de krav på verksamheten som invånarna i länet har rätt att kräva. I dag har Stockholms läns landsting en god ekonomi i den egna verksamheten. Det är emellertid övertydligt att dagens skatteutjämningsystem måste reformeras för att landstinget ska klara framtiden.

Samtliga politiska partier i Stockholms läns landsting stödjer de intentioner som lagstiftningen om budgetbalans föreskriver. För att dess principer om god ekonomisk hushållning ska kunna efterlevas krävs emellertid att statsmakterna tydligare respekterar det kommunala självstyret och beskattningsrätten. Det kräver i sin tur en reformering av nuvarande inkomst- och kostnadsutjämningsystem. Det kan inte, som i dag, vara rimligt att Stockholms läns landsting tvingas avstå så stor andel av skatteinkomsterna som nu är fallet.

Med anledning av det ekonomiska läge Stockholms läns landsting befinner sig i hemställer landstinget att regeringen skyndsamt tar initiativ till att utjämningsystemets finansiering lyfts till statlig nivå. Detta för att möjliggöra en hållbar ekonomisk utveckling och en reell möjlighet för landstinget att leva upp till gällande lagstiftning om budgetbalans.

Ingela Nylund Watz

Chris Heister

Birgitta Rydberg

Birgitta Sevefjord

Stig Nyman

Lena-Maj Anding